

Landsbyggsavdelningen

Postadress 551 86 Jönköping
Tfn 010 – 223 60 00

Utmärkelsen Guldärtan går till Arne Andersson, Fagerås, Sjötofta

Guldärtan delas i år ut till Arne Andersson Fagerås, Sjötofta, strax väster om Gislaved.

Han får utmärkelsen för att han under 40 års tid skapat ett Eldorado av påskliljor på 6 ha naturbetesmark kring sin gård Fagerås. Under åren har satts över 1,5 miljoner lökar av påskliljor. Fagerås påskliljor har blivit ett begrepp och besöks på våren av tusentals människor som möts av en enorm blomprakt insprängt i en underbar kulturmiljö som de naturliga betesmarkerna och slåtterängarna representerar med sina stengårdsgårdar och rösen.

Länsrådet Anneli Wirtén delar ut priset på Frukstens Dag på Brunstorps Gård utanför Huskvarna lördagen den 21 september klockan 13.00.

Guldärtan delas ut av Länsstyrelserna runt om i landet i samarbete med Programmet för odlad mångfald (POM) för att uppmärksamma de som genom sitt idoga arbete bevarar mångfalden av vårt gröna kulturarv och odlartraditioner. Utmärkelsen vill även uppmuntra intresset för våra gamla lokala trädgårdssorter, som förutom sina värdefulla växtegenskaper även bär på en rik kulturhistoria, säger trädgårdskonsulent Magnus Engstedt.

Något om pristagaren

Arne Andersson är uppfödd på gården och tog över driften 1955 efter sina föräldrar. Gården omfattar 140 ha med såväl skog, åker som betesmarker. Under åren har han haft mjölkproduktion som senare upphörde för att istället bedriva köttproduktion. Arne hade även potatis och jordgubbar under en tid. Detta upphörde 1994.

Av en händelse kom han 1978 över lökar som blivit över i en handelsträdgård som producerade påskliljor för snitt. Arne blev fascinerad av den blomprakt som blev och påbörjade en omfattande plantering av påskliljor på betesmarkerna och slåtterängarna som ännu 40 år senare håller på. I höst kommer man sätta ytterligare 25 000 lökar. Påskliljor hör till släktet Narcisser som ingår i Amaryllisfamiljen. Det ligger många arbetstimmar bakom denna blomsterprakt. Arne håller efter sly och slåtterängarna slås varje år. Detta sker först i augusti för att undvika återväxt och för att lökarna ska hinna samla näring och energi till nästa år. Som en färgstark inramning växer även 1500 Rhododendronbuskar i olika färger, vilka tar över när påskliljornas gula färg falnar.

Intresset för Fagerås påskliljor har vuxit efterhand. Blomningen börjar oftast i slutet av april och varar till mitten av maj. På hemsidan www.paskliljor.nu kan man få dagsaktuell information om blomningen. Idag kommer hela busslaster från när och fjärran och besöker gården Fagerås. Man har numera en välordnad kaffeservering i en uppvärmd loge, där man bland annat serverar våfflor.

Pristagaren kan nås på mobiltelefon 070 - 557 04 43.

Bakgrund om priset

Guldärtan är liten och blygsam men symboliserar hela den kraft som finns gömd i frön och som under rätt förutsättningar kan växa till något stort.

2019-09-16

Sedan 2002, då den första utmärkelsen delades ut, har 47 Guldärtor i 14 olika län delats ut i landet. Av dessa har hela 18 delats ut av länsstyrelsen i Jönköpings län. Utmärkelsen består av en Guldärta fäst vid en nål tillverkad av silversmeden Bengt Liljedahl, Stockholm och ett diplom målat av konstnären Ulrika Wolff.

MOTTAGARE AV UTMÄRKELSEN GULDÄRTAN

2003

Inger Liljeström, Jönköping. Hon har odlat en brytsockerärt som heter Torup. Hon har själv odlat sorten sedan 1960-talet och innan dess har den odlats i Torup i södra Halland.

Inger Wirfelt, Nässjö. Hon fick utmärkelsen för mormor Hannas spritärt, som odlats i 125 år inom släkten. Hela 4 generationer har odlat den.

2004

Anna Davidsson, Värnamo. Anna har sedan 1970-talet odlat Hildas ärt och en grönärt från Kulla. Dessa är sorter som Annas mamma odlade redan på 1920-talet.

2005

Ingvar Rutgersson, Vetlanda. Han har skapat fruktlunden i Vetlanda. En plats för inspiration och rekreation.

2006

Torvald Fälth, Malmbäck. Torbjörn fick guldärtan för sitt levande potatismuseum omfattande 300 sorter.

2007

Lennart Rudenstam, Huskvarna. Lennart har genom sin livslånga gärning inom fruktodlingen bidragit till att hålla detta anrika kulturarv vid liv.

2008

Marie Johansson, Hattsjöhult för hennes imponerande biologisk-organiska odling av trädgårdsväxter.

2009

Lars Bindberg, Brunstorps Gård, Huskvarna för sitt långa och engagerade arbete med våra gamla fruktsorter.

2010

Peter Höglund och Eva Wettervik, Höglunds Blommor i Jönköping för att de förvaltar den gamla tradition som handelsträdgårdarna representerar.

2011

Ernst Reinisch, Gränna Plantskola fick priset som en utmärkt representant för de många framstående plantskolorna i landet.

2012

Lasse Tännvik, Värnamo som med stort engagemang under många år arbetat ideellt för fritidsodlarna i Jönköpings län.

2013

Agneta Börjeson, Gränna som fick utmärkelsen för att hon under många år arbetat såväl yrkesmässigt som på fritiden för den odlade mångfalden.

2019-09-16

2014

Bitte Wilson Axlarp, Forserum för sitt stora engagemang för den yrkesmässiga bärodlingen. Hon har en framstående produktion av jordgubbar med nya odlingssystem, bland annat torvsubstrat i tunnlar.

2015

Fagerhults Plantskola i Hagshult för att man i fjärde generation för vidare den tradition som plantskolenäringen och Garden-Center verksamhet representerar.

2016

Vistakulle Fruktodling för att man på ett framgångsrikt sätt förvaltar den tradition som den anrika fruktodlingen representerar.

2017

Björn Kalin för sitt långa och engagerade arbete med våra gamla frukt- och rossorter som bidragit till att bevara vårt levande kulturarv.

2018

Marcus Söderlind och Emma Lundin för att de på ett förtjänstfullt sätt förvaltar den mycket gamla odlartradition som den yrkesmässiga köksväxtodlingen representerar.

Program fruktens dag på Brunstorp

Lördagen den 21 september klockan 11.00-15.00

Sortbestämning av frukt klockan 11-15 med paus 13.00-13.30

Magnus Engstedt och Anders Eliasson.

Ta med frukt som du vill ha hjälp med sortbestämning (minst 5 st).

Fruktutställning – öppet hela dagen

Nästan 200 sorters äpplen och päron visas i huvudbyggnaden.

Beskärning av fruktträd klockan 11.00

Glenn Öster från Tekniska kontoret, Jönköpings kommun ger en lektion i hur man beskär fruktträd.

Välkommen till Brunstorp klockan 12.00

Camilla Lagerstedt Tekniska kontoret, Jönköpings kommun

Vandring på Brunstorp klockan 12.15

Magnus Engstedt om Brunstorp, fruktodling och våra lokalsorter.

Musik bland fruktträden. Trio Astrakan Per-Åke Wennerberg med flera.

Utdelning av utmärkelsen Guldärtan klockan 13.00

Guldärtan delas ut av länsrådet Anneli Wirtén. Detta är en utmärkelse som går till personer som gjort stora insatser för att bevara den genetiska mångfalden och det växande kulturarvet samt odlartraditioner.

Mustning av äpple klockan 14.00

Steffi Reinisch från Ebe Plant Gränna visar och berättar.

Ympning och okulering av fruktträd klockan 14.30

Leif Reinisch från Gränna Plantskola lär ut knepen.

2019-09-16

UNDER DAGEN SK ER FLER INTRESSANTA VISNINGAR:

-Svamputställning samt rådgivning, *Södra vätterbygdens svampklubb*

-Mobilt äpplemusteri, Steffi Reinisch, Ebe Plant Gränna

SKÖRDEMARKNAD OCH FÖRSÄLJNING

-Rudenstams fruktodling, *frukt, must, bär och andra lokala produkter*

-Biodlarföreningen som också säljer honung samt provsmakning

-Trädgårdscaféet, *äpplekakor, matbröd m.m.*

-Tipspromenad - fina vinster

MAGNUS ENGSTEDT
för

info@magnusengstedt.se

Landsbygdsavdelningen
Länsstyrelsen
551 86 JÖNKÖPING

Tfn 070 - 666 76 18

2019-09-16

2019-09-16

2019-09-16

